

Verslag kerngroepbijeenkomst Netwerk Jong Leefomgeving

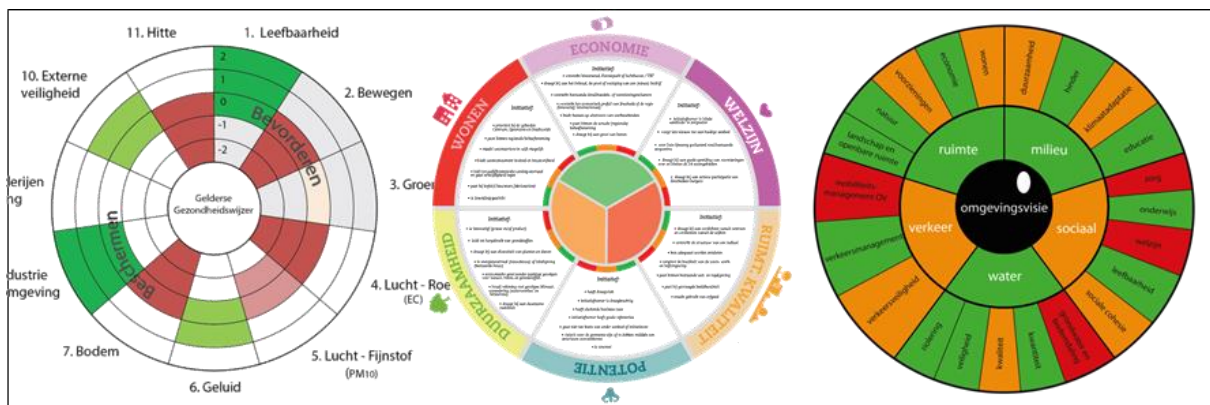
Datum: woensdag 24 mei 2017, 15:00 – 18:00 te Utrecht

Aanwezig: Bas Oerlemans, Robbin Knuijvers, Juul Osinga, Saskia Hornikx, Erik Grigorjan, Floor de Kleijn, Martha Bleeker, Paulien Maarleveld, Lorenzo Grabijn, Lisan Wieringa, Eva Tannehill, Renske Breevoort, Astrid Benders, Roel Mennen

1. Integraal afwegen met de Omgevingswet

De Omgevingswet beoogt een integrale benadering van de leefomgeving en biedt meer ruimte voor afweging van belangen en waarden bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. Er wordt dan ook veel gesproken over integraal afwegen, maar wat is integraal afwegen? Hoe vindt zo'n integrale afweging plaats en welke instrumenten of tools heb je daarvoor nodig? In samenspraak met het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is dit waar tijdens de tweede kerngroepbijeenkomst van 2017 over na werd gedacht.

Tijdens de bijeenkomst werd ingezoomd op het maken van een integrale afweging op basis van het Omgevingsplan. Dit is een uitdaging waar we met zijn allen op dit moment voor staan; het is vooralsnog onbekend hoe dat er precies uit gaat zien. Wat wel duidelijk is dat in de Omgevingsvisie de kaders al worden geschetst voor de afwegingsruimte die met het Omgevingsplan zal worden geboden. Tijdens het opstellen van beide instrumenten is het belangrijk om daarbij stil te staan en te zorgen dat ze goed op elkaar aansluiten. Er zijn reeds verschillende tools die worden ingezet tijdens het afwegingsproces, zoals bijvoorbeeld de Gelderse Gezondheidswijzer, het Kompas Ruimtelijke Initiatieven en Oog voor de omgeving (zie onderstaande figuur).



In twee groepen gingen de deelnemers het gesprek aan over wat maakt dat een afweging integraal is en wat de succesfactoren zijn die daarvoor nodig zijn.

2. Wat is integraal afwegen?

De kerngroep was het al snel eens over wat integraal afweging eigenlijk is. Integraal afwegen is mensenwerk. Voor het maken van een integrale afweging is het namelijk vooral van belang dat het gaat om een afweging die door mensen wordt gemaakt. Daarom is het belangrijk dat iedereen die het raakt bij het maken van de afweging wordt betrokken. Ga het gesprek met elkaar aan in plaats van regels voorop te stellen. Afwegen kan op deze manier leiden tot transparantie, draagvlak en leiden tot maatschappelijke meerwaarde. De afweging zelf kan betrekking hebben op verschillende aspecten: omgevingsaspecten, maar ook zachtere, meer kwalitatieve thema's. De aspecten moeten gerelateerd zijn aan de identiteit van het betreffende project/plan en de ambities voor het betreffende gebied. Een Omgevingsvisie kan hierbij richtinggevend zijn. Het maken van een afweging is te allen tijde locatie specifiek en vraagt dan ook om maatwerk. Afwegen, tot slot, is een proces en gebeurt op verschillende momenten en op verschillende schaalniveau's.

3. Heb je een tool nodig om een (integrale) afweging te maken?

De twee groepen verschilden aanvankelijk van inzicht over deze vraag: Nee, volgens de ene groep, omdat een tool de suggestie wekt dat het gaat om een checklist en je daarmee kan beoordelen of iets goed is of niet, terwijl het gaat om een maken van een op maat gemaakte afweging. Ja, volgens de andere groep, omdat het een handig hulpmiddel kan zijn als basis voor het maken van een afweging. Beide waren groepen doelden eigenlijk op hetzelfde. Een tool/handreiking/handleiding/basisoverzicht waarmee inzicht wordt gegeven in de omgevingsaspecten waar een afweging over moet of kan worden gemaakt is zeker van toegevoegde waarde. Voor de basis van een dergelijke tool is volgens Jong Leefomgeving een rol weggelegd voor het programma. De uiteindelijke afweging wordt op lokaal niveau gemaakt en is mensenwerk. Een tool zal daarom op dat niveau moeten worden vormgegeven.

4. Conclusies workshop

De kerngroep geeft het volgende aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet mee ten aanzien van een te ontwikkelen 'tool' en het principe van 'integraal afwegen':

- Integraal afwegen is een dynamisch proces dat plaatsvindt in verschillende fases en schaalniveau's. Een hulpmiddel dient dit dynamische karakter te faciliteren. Gebruikers kunnen het indien wenselijk aanvullen en aanpassen.
- Participatie is essentieel om belangen te identificeren die je mee wilt nemen in een afweging, dit leidt tot transparantie over de afweging, draagvlak voor het besluit en meerwaarde omdat ieder zijn/haar stem heeft laten horen.
- Ga het gesprek met elkaar aan over waar mensen tegenaan lopen voordat een hulpmiddel wordt opgesteld. Bepaal op die manier het doel van het hulpmiddel.
- De tool dient ondersteunend te zijn om een afweging te maken, niet leidend. Het is beter om te streven naar een hulpmiddel die mensen kunnen gebruiken om met elkaar het gesprek aan te gaan over aspecten waarover een afweging kan worden gemaakt.
- Het visueel weergeven van effecten van verschillende afwegingen biedt ruimte voor discussie.
- Maak met betrokken partijen aan de hand van een case een afweging, oftewel ga aan de slag tijdens bijvoorbeeld roadshows.

